

tage det som Noget, det taler for Frederiksværk eller for dets Bibeholdelse. Det er omtrent en 20 Aar siden, da var Frederiksværk aldeles tilbage og uirksomt, det havde aldeles opgivet at støbe Done, Gryder og Alt af det Slags, men derimod havde de private Fabrikker tværtimod allerede da udviklet sig saaledes, at de havde vidst at vinde et saa godt Navn, at Hidsforsendelsen af dette Slags Varer, vi her omtale, fra Udlandet, var betydeligt standset. Da Frederiksværk saae det, ønskede det at følge i samme Fodspor. Det begyndte altsaa paa lignende Maade at staae ind paa at forførdige almindeligt Støbegods, og, da der stod ganske andre Capitaler til dets Disposition, eller man vidste at skaffe dem paa forskjellig Maade, saa var det naturligviis en Selvefølge, at de Private, der ikke havde at byde over lignende Midler, maatte komme til at staae tilbage. Som et Exempel paa, hvorledes man hjalp paa Frederiksværks Stilling, skal jeg nævne, at der ved den Tid blev affluttet en Contract med det kongelige Artilleriecorps, hvis jeg ikke feiler, paa 2 å 300,000 Rbd. for Projectiler, som skulde udføres i Løbet af flere Aar, og, med saadanne Contracter i Ryggen, vil man, uden at tage Hensyn til andre Fordele, som, i Skikkelse af Laan, deelviis Rentefrihed o. s. v., som ved Siden deraf blev tilskaffet Frederiksværk, let kunne forstaae, at det ikke maatte være nogen vanskelig Sag for et saadant offentligt Værksted at træde op som heldig Concurrent ligeoverfor Private, om ogsaa disse tidligere havde arbejdet sig noget frem. Men det skete imidlertid, at Frederiksværk ikke kunde fyldestgjøre det kongelige Artilleriecorps's Fordringer med Hensyn til Nøiagtigheden af de Projectiler, som Artilleriet fordrerede, og ved tilfældige Omstændigheder blev jeg for en 14 å 15 Aar tilbage foranlediget til at levere Prøver af dette Slags. Jeg præsterede først en Prøve heldigt, hvoraf der forestod en meget betydelig Leverance. Frederiksværk dristede sig imidlertid ikke til at gaae ind paa den Contract, som jeg havde tilbudt at ville indgaae paa. Den var bestemt at skulle være i 6 Aar, men Frederiksværk erklærede — og, vel at mærke, først efter aarelang Betænkningstid —, at det ikke

vovede sig til at gaae ind paa den, uden med Forbehold af at kunne træde tilbage efter et Aars Forløb, naar det fandt, at det ikke havde en passende Fortjeneste. Jeg beder Dem at lægge Mærke hertil. Det er allerede en høj Grad af Begunstigelse mod et Etablissement, naar det staaer ligeoverfor en anden Concurrent, at det faaer Lov til at sikke sig et saadant Forbehold, medens den Private ubetinget maa undertegne Contracten. Efter et Aars Forløb fandt Frederiksværk imidlertid, at det Arbejde, som det forhen havde erklæret for umuligt at præstere, var ikke alene muligt, men det havde allerede da gjerne taget den Deel med, der var tilstaaet mig. Længere hen henvendte Artilleriet sig atter til mig med Opfordring, at, da det havde seet denne ene Sort Projectiler var leveret bedre end hidtil, saa ønskede det, jeg vilde overtage en Prøvestøbning af alle andre Sorter Projectiler. Der blev forhandlet en heel Deel i den Anledning, og det blev mig sagt, hvis jeg vilde gaae ind paa dette vovelige Foretagende, skulde det komme mig til gode ved de fremtidige Leverancer. Jeg gik altsaa ind paa en Contract, hvori der findes et Punkt, som siger, at, uagtet Artilleriebrigaden ikke kunde tilsiige mig fremtidige Leverancer — Noget, der var heelt naturligt, — saa skulde jeg dog, saafremt den paagældende Prøve svarede til Artilleriets Tilfredshed, komme i fortrinlig Betragtning ved de fremtidige Leverancer. Jeg beder Dem lægge Mærke hertil, mine Herrer! Paa en Tid, da Frederiksværk endnu ikke dristede sig til at tage ret fat paa disse Arbejder, paa en Tid, da det erklærede sig ude af Stand til at fyldestgjøre, hvad Artilleriet fordrerede, paa den Tid indgaaer Artilleriet med Collegiets Approbation en Contract, hvorved det tilstaaer en privat Mand, at, hvis han opfylder Contractens Fordringer, skal han for Fremtiden komme i fortrinlig Betragtning ved nye Leverancer. Jeg har fyldestgjort denne Contract. Jeg har Artilleriets Erklæring for, at jeg har gjort det væsentligt Gavn og steds præsteret tilfredstillende Leverancer. Imidlertid er det besynderligt nok, jeg har altid fundet mig forurettet, og jeg finder mig forurettet den Dag i Dag, og det endog i den Grad, at, var det ikke min